

ॐ

॥ अहिंसा परमो धर्मः ॥

ભગવાન,

મહાવીર !

(ગુજરાતી આજીતી)

શા. મુરજમલ તલોકચંદ હેરીવાલા
તરફથી તેમની સ્વ. યુવતી
શાંતાના રમરગુરુએ બેટ.

તા. નિ. ૨૪૨૦

વિમસં. ૧૯૯૦

દા. મ. ૧૯૩૪

આવૃત્તિ ૧ હી

પ્રત ૧૦૦૦

પ્રકાશક:-

સાગરમલ મુલચંદ નલાટી, દાહોદ.

❀ પરીચય ❀

ખહેન શાંતા અને ભાઈ સોભાગથી અમારૂં કુટુંબ ઉજવળ હતું, અમારા કાકા સુરજમલ અને અમારી કાકી સો. કપુરીખહેનનું પ્રેમી પુતળું એ શાંતા હતી. શાંતા સ્વરૂપે ભીન્ન પણ અનહદ પ્રેમને લઈ આત્મા એકજ. શાંતા એ ઉભયનું સુખમય જીવન હતું.

ભાઈ સોભાગ એ મારો વચ્ચટ ખંધુ તેઓએ અનેક મુસીબતોનો સામનો એમની જીંદગીમા કર્યો હતો અને સીનીયર બી. એ. સુધી પહોંચ્યા પણ ધન્યરે આ કુલને વધુ વિકસાવાનું નક્કી નહીં કરેલું એટલે સને ૧૯૩૦ ના સપ્ટેમ્બરની ૧૦ ને વાર શુક્રવારે ટાઇફોઇડથી ઈંદોરમા આલોકનો ત્યાગ કરી સ્વર્ગે ગયા હતા.

એન શાંતા ડીપેન્ડેન્સીથી ૧૯૩૩ સપ્ટેમ્બરની ૧૦ ને વાર શુક્રવારે દેહ મુક્તિ સ્વર્ગે ગઈ.

ઉભય ભાઈ ભગીની એકજ નિધિ એકજ વાર એકજ તારીખે અને એકજ કાળ રોગથીએ આલોક છાડી સ્વર્ગવાસ થયા

પરમાત્માને એ આત્માઓએ ચિર શાંતિ

અર્પવાની નમ્ર પ્રાર્થના કરતો તમારો બાંધવ
તલાટી સાગરમલ મુળચંદ

ૐ શબ્દ ૪૨

ભગવાન મહાવીર ભાગત વર્ષના એક પ્રસિધ્ધ મહાત્માં (અંતિમ તિર્થંકર) છે. એમને ભારતવર્ષમાં મહાન સત્યનો પ્રચાર કર્યો એમના જીવનની પ્રત્યેક ઘટના, વીરતા, સત્યતા, પવિત્રતા અને પ્રેમથી પરીપુર્ણ છે એમના પવિત્ર જીવન વાચવાથી પ્રત્યેક મનુષ્યના હૃદય અંદર એમના માટે આદરભાવ અને સત્ય તથા સાદસ આવા વાના રહે નથી.

આ પુસ્તક હીંદી ભગવાન મહાવીર નામના પુસ્તક પરથી લખવામાં આવેલ છે અને તે બદલ તેના મૂળ લેખકના આભાર માનીએ છીએ કે જેથી ભગવાન મહાવીરનું સંક્ષિપ્ત જીવન ગુજરાતીમાં પ્રગટ કરી શકાયુ

તેમજ શ્રી. સુરજભલ તલોકચંદ શાહે આ પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કરવા માટે જે સહાય આપી છે તે બદલ તેમનો ઉપકાર માનીએ છીએ.

વધુમાં પ્રેત ભોજન પાછળ જે ખોટો ખર્ચ કરવામાં આવે છે તે ખર્ચ ન કરતા આવા કાર્યમાં સહાય આપી શ્રી. સુરજભલનું અનુકંણ કરશે, એવી આશા છે.

લી

તક્ષાટી સાગરમલ મુળચંદ

સમર્પણ

સ્વર્ગસ્થ બેન

શાંતા

તેમજ

સ્વર્ગસ્થ ભાઈ

સોભાગમલ

ને

સાગરમલ

ॐ

॥ श्री वीतरागाय नमः ॥

भगवान् महावीर !

प्रकरण १ तु * प्रागट्य

આગળથી ૨૫૩૨ વર્ષ પહેલાં વિહાર પ્રાંતમાં આવેલ કુંડલપુરમાં ત નગ્રાધિપ નાથ વંશીય ક્ષત્રિ મહારાજ સિદ્ધાર્થને ન્યા, મહારાણી ત્રિશલાદેવી (ત્રિવક્ત્રિણી) ના ગર્ભથી કર્મેને જીતનાર, અને એ જીતનારના ઉપાસક જૈનીઓના, ધર્મતીર્થનો પ્રચાર કરનાર, જન્મથી અસાધારણ શક્તિઓને ધારણ કરનાર જે મનાય છે તીર્થંકર તેવા ચોવીસમાં ભગવાન મહાવીર તીર્થંકર પ્રગટયા

પ્રગટી ચુક્યા હતા રૂપલહેવથી ભગવાન પાર્શ્વનાથ (પારસનાથ) સુધીના ત્રીસ તીર્થંકરો ભગવાન મહાવીર પહેલા કે જેમણે અહીંસામર્થ્ય જૈન ધર્મને સંસારના રાષ્ટ્રધર્મ પોતાના ધર્મ પ્રચારના સમયે સ્થાપ્યો

જ્યારે ભગવાન પાર્શ્વનાથ ડસી રહ્યા હતા ધર્મ પ્રચાર તે સમયે વૈદિક ધર્મના પ્રચાર થયો અને વૈદિકી હિંસા હિંસા ન ભવતિ । (વેદમાં જે પશુપક્ષિ હિંસા થાન જે તે હિંસા નથી)

લગવાન મહાવીર!

૨

પ્રાગટ્ય

આ સુત્રાનુસાર, મહા ભયંકર પશુ હિસા થવા લાગી. કેટલાએ નિર્ગળ પ્રાણીઓનો વધ થવા લાગ્યો, અત્યાચાર, અન્યાય નિઃશક થઈ યથેચ્છ રીતે સમળા, ધનવાન કરવા લાગ્યા. આથી ત્રારયો સર્વ સંસાર, આવા સમયે પધાર્યા ગર્ભે **લગવાન મહાવીર**, પુણ્ય પ્રતાપથી તેમના, વર્ત્યો જગત્તમા આનંદ દુષ્કૃષ્ટનુ સામ્રાજ્ય જે રહ્યું હતું પ્રસરી, તેને વિનાશવા, પૃથ્વીતલ પગલા કર્યા, એવ સુદ ૧૩ ને દીને **લગવાન મહાવીરે**, અને તે દીવસે મહારાગ્નં ત્યા આવી દેવાએ મનાવ્યો જન્મોત્સવ.

પ્રકરણ ૨ જી — જોમાં બળ પરીક્ષા થાય છે.

લગવાન મહાવીર, વયે વધવા લાગ્યા દીવસો જતાં એક દીવસ રમી રહ્યા હતા. બાળસખાઓ સાથે વનમા, તે સમયે એક ર્ધધધારી જેવ મહા ભયંકર હાથીના રૂપમા **લગવાન મહાવીરની બળ પરીક્ષા** કરવા ભયંકર ગજના કરતાં, તેમની સાનિધ્યમા આગ્યો, અને તેથી બાળકો એતરક નાસવા લાગ્યા. પણ બાળક **લગવાન મહાવીર** શાત ઉભા રહ્યા, કે જંગ્યો હતા, પૃણ શકિતશાળી, તેઓ આજન્મ સન્તાપિશની દ્રઢતાથી, જેવને ધરતા હાથી સમિપ જવા લાગ્યા, અને મુષ્ટિ પ્રહારથી મદ રહીત કર્યો

હાથીનું રૂપ ત્યાગી, દેવ રૂપે થઈ, મહાવીર બળ પ્રશસા કરી, મહાવીર અભિધાનથી વિભુપિત કરી, દેવલોક ગયા

પ્રકરણ ૩ જી * વૈરાગ્ય

દિવસો જતાં સુદર, સુડોળ બળવાન એવા બાળક મહાવીર યુવાન થયા, યુવાવસ્થામાં પદાર્પણ કર્યા છતાં વિપવવાનતા કામભોગાદીથી દુર હતો. મને નિર્વિકાર હતા, તેઓ હતા રાજપુત, સુદર ભોગ વિલાસીય વસ્તુઓ તેમને માટે હાજર હતી છતાં જળકમળવત્ હતા. તેઓ પવિત્ર, નિર્દોષ હતા. ભોગવિલાસની ચિંતાઓ સ્પર્શી શકતી નહીં.

ક્યો પિતા યુવાન પુત્રને પરણાવવા આતુર નહીં હોય ?

મહારાજ સિદ્ધાર્થે મહાવીરનું સુદર રાજકન્યાઓ સાથે પાણી ગ્રહણ કરાવવા દરજી પણ્ય જંગલો ઉદ્ધારવા જન્મ લાંબા તે આ વાંતા કેમ સ્વિકારે? તેઓએ આજન્મ પ્લભ્યારી રહેવા પ્રાંતજા કરી ૩૦ વય સુધી દુઃખસહ ગહ્યા, તે દરમ્યાન અસાર અસારથી પૂર્ણ પરીચિત થઈ તે દુઃખોથી મુક્ત થવા તપ સાધવા વિચાર્યું

માતા પિતાએ ઘણા સમજાવ્યા પણ વ્યર્થ તેઓએ જગલનો માર્ગ લાંબા ઉતારી રાજબંધ, નગ્ન રહી જંગલમાં જે અદરનિશ તપ, ધ્યાન, કરે છે. ભોજન માંદજ શહેરમાં આવે છે તેવા દોષજરો જોઈ સાચું થઈ તપ કરવા લાગ્યા.

એક દિવસ પદ્મામનવાળી જંગલમાં ધ્યાનમગ્ન થઈ આત્માના ગુણોનો વિચાર કરી રહ્યા હતા, તેવ સમયે જોને અનેક વિદ્યાઓ કંગી હતી સિદ્ધ, તેવા સ્થાણરૂંદ્રે નિહાળ્યા. પુર્વ જન્મના વંર

કારણે તે યોગી મહાવીર માટે ક્રોધાંધ થયો દુઃખી કરવા તમને અનેકે યત્નો આદર્યા, થઇ ભૂત-પિશાચ નૃત્ય કરતો, સિદ્ધ-અષ્ટાપદ થઇ ત્રાડતો, કુંકારતો સર્પ થઇ કીતુ ન ડરાવે શક્યો ભગવાન મહાવીરને. વ્યર્થ યત્નો જતા ક્ષમાની માગણી કરવા નમ્યો ચણે ભગવાનના, અને ક્ષમા યાચી થયો વિદાય

યોગી મહાવીર હતા દેવતા પ્રેમના ન્યાં હોય તેઓ ત્યાં પ્રેમ સામ્રાજ્ય વ્યાપતુ આજન્મ વિરોધ દૂર થતા, સિદ્ધ, હરણ, મોર, સર્પ એકી સાથ રહેતા

ઘણા દીવસો નિરાહાર રહી, તપ સાધી, દેહને કૃશ કરી યદ્રિ, અને મનની વાસનાઓ નિર્મુળ કરી, વૈસાખ સુદ ૧૦ ને દીવસે જે આત્માના મુળ ગુણોને નાશ કરે છે એવા, જાનાવર્ણી (જેપુર્ણ જ્ઞાન ન થવા દે) દર્શનાવર્ણી (જે પૂર્ણ દર્શન ન થવા દે) મોહની (જે સાચું સુખ ન થવા દે) અતગમ્ય (જે પૂર્ણ શક્તિ ન થવા દે) તેવા ચાર ઘાતી ક્રોનો નાશ કરી જે શક્તિ-દ્વારા ભુત, ભવિષ્ય, વર્તમાન સ્થિતિ સમજી શકાય—જેમ શકાય તેવી શક્તિને પ્રાપ્ત થયા. તે પછી,—

દેવતા, મનુષ્ય, સ્ત્રી, પશુ, પક્ષી મર્ત ક્રોધ ભગવાનનો ઉપદેશ સાભળવા આવ્યા પરંતુ ભગવાનની દીવ્ય ધ્વનિ કે જે મેઘ ગર્જના જેવા અવાજ વાળી હોય છે, આ જે સર્વ કોઇ પોત પોતાની બાપામા સમજી શકે છે તે ન થઇ, કારણ કે તે ધ્વનિનો અર્થ સમજવનાર જે સર્વ મુનિઓમા એક એવા ગણધર કહેવાય છે, તે ન હતો, આવા ગણધરનો વિચાર કરતા પોતાના જ્ઞાનથી ઇંદ્રે

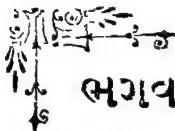
જાણ્યું કે ભગવાન મહાવીરનો પ્રથમ ગણધર ગૌતમ થનાર છે તેને લાગ્યા વૃદ્ધ પ્રાણીશુભુ ૩૫ લાઇ ચાલવા માડ્યું.

પ્રાણીશુ ગૌતમ વઢ, શાસ્ત્ર, અને પુરાણોનો જ્ઞાતા હતો. પ્રકાડ પડીત હતો. જેને ૫૦૦ શિષ્ય હતા. પોતાની વિદ્યાનો અભિમાન હતો, તે પોતાનાથી કોઇને મોટો માનતો ન હતો. આ ઇડ આવી,

ત્રૈકાલ્યં દ્રવ્ય પદ્ધત્તં નવ પદ સહિતં જીવ પદ્ધત્તય લેશ્યાઃ ।
પશ્ચાન્થે ચાસ્તિકાયા, વ્રત સમિતિ, ગતિ, જ્ઞાનચારિત્ર મેદાઃ॥
હત્યાદી શ્લોકના અર્થ પૂછ્યા જ્ઞાન શત્રુ થયા ગૌતમ શ્લોક સાભળી ન મમનથી રાફ્યો, શ્લોક ખોટો છે સિદ્ધ કરવા આદવા થતો, આવી આપ્યું નિજ ગુરુ સમિત સમેશરણમા આવી શ્લોક ખોટો મિદ્ધ કરવાનું આમત્રણ **ગૌતમ** ત્યા આગ્યો, પણ । વ્ય આત્મ રાતી નવજ નિહાળી **ભગવાન મહાવીરનું**, નમ્યો જાતું આમમાન ત્યાગી **ગૌતમ** ન ૫૦૦ શિષ્યો સહ થયા શિષ્ય.

પ્રકરણ ૪ થુ

ઉપદેશ.

ભગવાન

મહાવીરના સમેશરણમા ઉપદેશ સાભળવા આવનાર નિર્ધન, શ્રીમત પથુ, પહી, સર્વકો માટે હતું એક ધ્યેય, હતો એકજ ભાવ.

સર્વજ્ઞ, રાગ દેવ નહીત **મહાવીરનો** ઉપદેશ હતો

ત્રિશ્વ કલ્યાણકર તેમનું મુખ્ય લક્ષ્ય ઉપદેશનું હતું. મોક્ષ પ્રાપ્તિ-કારણ કે મોક્ષમાળ આત્માને સ્વતંત્ર સુખ મળી શકે છે તેમણે સમગ્રગ્રંથ કે પ્રત્યેક સંસારી આત્મા સમ્યગ્દર્શન (માયો વિશ્વાસ.) સમ્યગ્જ્ઞાન (સાચું જ્ઞાન) સમ્યગ્ચારિત્ર (સાચું આચરણ) દ્વારા સંસાર બંધનથી મુક્ત થઈ જીવન્મુક્ત થઈ શકે છે; અને સ્વતંત્ર સુખને અધિકારી થઈ શકે છે.

જીવ જે કાંઈ કાર્ય કરે છે. અને જેનું રૂપાતર ' કર્મ ' થાય છે અને ક્રોધાદિના સંબંધથી રૂળ દેવાની શક્તિ પેદા થાય છે કે જે સમયે સમયે રૂળ આપે છે તે કર્મ બંધનથી છુદ્ધવા માટે આ વાતો જાણવી જોઈએ.

હું કોણ છું ? કર્મ શું છે ? કર્મનું બંધન શાથી ઘટે ? મુક્તી કેમ મળે છે ?

ઉપલા પ્રશ્નોના નિરાકરણ માટે તેમણે જે વસ્તુ હંમેશા મુળ સ્થિતિમા કાયમ રહે છે કે જેને તત્વ કહે છે તેવા—

જીવ (જેમા ચેતન શક્તિ હોય તેને જીવ કહે છે.) જ્ઞાન (જાણવું) દર્શન (દેખવું) ની શક્તિનું નામ ચેતના શક્તિ છે કે જે દરેક પ્રાણીમા કાયમ રહે છે. જીવ પોતાના મુળ સ્વરૂપમા શુદ્ધ રૂપ સત્ ચિત્ત અને આનંદમય છે. તે અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત સુખ અને અનંત શક્તિનો ભંડાર છે અને અમર અનીનાશી છે. અજીવ (જેનામા ચેતના શક્તિ નહીં તે) પુદ્ગલ (જેમાં રૂપ, રસ ગંધાદિ હોય છે) ધર્મ (જે જીવ અને પુદ્ગલને ચલન શક્તિમા સહાય છે,) અધર્મ (જે જીવ

પુદ્ગલને સ્થિરતા માટે મદદ કરે છે.) આકાશ (જીવ અને પુદ્ગલને સ્થાન આપે) કાળ (જેમા જીવ અને પુદ્ગલનું પરીવર્તન થાય) અજીવના ભાગ કહે છે.

આશ્રવ (જેથી કર્મ આર્વા શકે તેને આશ્રવ કહે છે.) આ આશ્રવ માધ્યાત્વ (ખાદ્ય નિજાસને મિથ્યાત્વ કહે છે) કપાય (ક્રોધ, માન, માયા, લોભ) અનત (પાંચ ઇન્દ્રિયો અને મનને વશમા ન રાખવું તેમજ છ પ્રકારના જીવાની હીસા કરવી તેને અનત કહે છે.) અને યોગ (મન, વચન કામ એ ત્રણ યોગ છે) ને લઇ થાય છે

મન, વચન અને શરીરના કારણથી મિથ્યાત્વ, અથવા અવનને વશ થઇ જે કર્મ કરવામા આજે અને તેથી આત્મામાં ઓતપ્રોત થવા માટે છે તેને આશ્રવ કહે છે

બંધ (કર્મ અને આત્માના ભાગ ભેગા થવું તેને બંધ કહે છે. આ બંધ મિથ્યાત્વ અને કપાયના સંબંધથી થાય છે.)

સંવર (આવતા કર્મને રોકવું તેને સંવર કહે છે. ઇન્દ્રિયોના નિગ્રહ અને મનને વશ કરવાથી કર્મ રોકાઇ જાય છે.)

નિર્જરા (સ્થિર થએલા કર્મોના નાશ થશે તેને નિર્જરા કહે છે તપશ્ચર્યા અને સમાધિથી કર્મોની નિર્જરા થાય છે.)

મોક્ષ (સર્વ કર્મોથી મુક્ત થવું તેને મોક્ષ કહે છે.)

એ સાત તત્વોનું વર્ણન કર્યું એ સાત તત્વોના સાચા સ્વરૂપમાં વિશ્વાસ કરવા તેજ સમ્યગ્દર્શન છે.

આ સાત તત્ત્વોમાં ૬૯ શ્રદ્ધા રાખી હંમેશા એવા ઉપાયો આદરેવા જોઇએ કે જેથી કર્મોનો આશ્રવ અને બંધ ન થાય પોતાની ઈદ્રિયો અને મનને વશમાં રાખવું જોઇએ અને તપશ્ચર્યાથી કર્મોનો નાશ કરવા યત્ન કરવો જોઇએ

સમ્યગ્દર્શન થઇ ગયાથી પદાર્થોનું જેવું સ્વરૂપ છે તેવું જ્ઞાન થાય તેને સમ્યગ્જ્ઞાન કહે છે તેના ચાર ભેદ **પ્રથમાનુયોગ** (જેથી જ્ઞેનના ઐતિહાસિક મહા પુરૂષોના ત્યાગ, વૈરાગ્ય તથા પવિત્ર જીવનનું જ્ઞાન થવું) **ચરણાનુયોગ** (જેથી ગૃહસ્થ અને ત્યાગીઓના આચરણનું જ્ઞાન થાય) **કરણાનુયોગ** (જેથી યુગ પરીવર્તન, જીવોની યોગી, ગતિનું જ્ઞાન થાય.) **દ્રવ્યાનુયોગ** (જેથી જીવ, અજીવ, બંધ, મોક્ષ પુણ્ય. પાપનું જ્ઞાન થાય.)

મુક્તિ માટે પ્રત્યેક મનુષ્ય સમ્યગ્જ્ઞાન મેળવવી યત્ન કરવો જોઇએ સમ્યગ્જ્ઞાનથી પદાર્થોના જાણકાર થવાથી આત્મોદ્ધાર માટે કયા કર્મો કરવા જોઇએ. અને કયા ન કરવા જોઇએ તે જાણાય છે. ઉત્તમ આચરણ કરવું તેને સમ્યગ્ચારિત્ર કહે છે, એ ચારિત્રના જે ભેદ છે એકે **શ્રાવક** (ગૃહસ્થ) નું ચારિત્ર અને બીજું **મુનીનું** ચારિત્ર.

ગૃહસ્થ અજીવન અને મુનિ મહાવ્રતોનું પાલન કરે છે. હિંસા અસત્ય, ચોરી, પરીગ્રહ, કુશીલ્લ, એ પાંચ પાપ છે અજીવન કહેવાય, યથાશક્તિ તેના ત્યાગને, પુણ્ય ત્યાગ તેનો એ મહાવ્રત.

અહીંસાનુવ્રત (અસ્પ હીસાનો ત્યાગ કરવો તેને અહીંસા-જીવૃત કહે છે.) હિંસા બે પ્રકારની છે (૧) **દ્રવ્યહિંસા**.

(કષાયને વશ થઇ કાષ્ટ પ્રાણીના પ્રાણો (પાંચ ઇંદ્રિય શરીર, મન, વચન, આયુ અને શ્વાસોશ્વાસ આ દસ પ્રાણ છે.) ને દુભવવા તે) દ્રવ્ય હિંસા ચાર પ્રકારની છે

સંકટપી હિંસા (પોતાના મનથી ધારીને હિંસા કરવી.

આરંભી હિંસા (ગૃહસ્થનું ખાડતુ, દળતુ, રસોઇ બનાવવી કરતુ, ચાલવાના આરંભમાં સાવધાનીથી કામ કરવા છતાં પણ કંઈક જીવોની હિંસા થાય તે)

ઉદ્યોગી (વ્યાપાર નિમિત્તે જે હિંસા થાય તે.)

વિરોધી (પોતાની રક્ષા માટે પોતાના દેશ તથા કુટુંબનાં રક્ષણ માટે અન્યાયને રોકવા માટે જે હિંસા કરવામાં આવે તે.)

આ હિંસાઓમાંથી ગૃહસ્થોએ સંકટપી હિંસાનો ત્યાગ અવશ્ય કરવો જોઇએ. તે પછીની ત્રણ હિંસાનો ત્યાગ કરવો મુશ્કેલ છે છતાં બચવા યત્ન કરવો જોઇએ, સમય પર યુધ્ધ કરવું જોઇએ. અન્યાયી, અત્યાચારીઓને દંડ આપવો. હિંસક પ્રાણીઓથી બચવા તેમનો સામનો કરવો. આ ત્રણ પ્રકારની શાંતિ માટે દેવ પુનઃ, ગુરૂ ઉપાસના શાસ્ત્રો વાચવા મન ઇંદ્રિયોને વશ રાખવું, એકાગ્ર ચિત્તે ધ્યાન ધરવું. અને દાન. આ છ પ્રકારના કર્મ હંમેશા કરવા. જૈન ગૃહસ્થે જીવાર, માસ, શરાવ શિકાર, નેશ્યા સેવન, પરસ્ત્રી સેવન, મદ્યનો ત્યાગ કરવો. કારણ કે આથી જીવોની હિંસા થાય છે. દેવ, દેવીઓ માટે જે જીવાંતુ બળીદાન આપવું તેમનો હોમ કરવો તે મહા હિંસા છે. એથી દેવતાઓ પ્રસન્ન થતા નથી. પણ મહા પાપ થાય છે.

(૨) ભાવ હિંસા (ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ દ્વેષ. મોહાદિથી આત્માની શક્તિ નષ્ટ થાય છે. આત્મ શક્તિનો નાશ કરવો તે)

દ્રવ્યહિંસા અને ભાવ હિંસાને સારી રીતે સમજી તેનો અલ્પ ત્યાગ અલ્પ હિંસા કરવી તેને અહિંસાશુદ્ધત કહે છે.

સત્યાશુદ્ધત (બીજને દુઃખી કરવાના ધરાદાથી જે કાંઈ બોલાય તેને અસત્ય કહે છે અસત્યનો ત્યાગ કરવા તે સત્યાશુદ્ધત)

અચૌર્યાશુદ્ધત (કાંઈની વસ્તુની ચોરી કરવા તે ચોરી અને તેનો ત્યાગ કરવા ને અચૌર્યાશુદ્ધત)

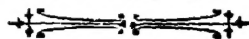
અભયર્યાશુદ્ધત (પાતાની સ્ત્રીમા સંતોષ રાખવો તે અભયર્યાશુદ્ધત)

પરીશ્રદ્ધ પ્રમાશુદ્ધત (ધન, ધાન્ય જમીન, સોનું, ચાદી આદીનું પ્રમાણ કરવું, ખર્ચા અને લાભનો ત્યાગ કરવા સંતાપ રાખવા)

ગૃહસ્થીએ આ પાત્ર વ્રતોનું હમેશ પાત્રન કરવું જોઈએ
અર્ધા, દાન, આચરણ આ ત્રણને રત્નત્રય કહે છે જ્યારે આ ત્રણના પૂર્ણતા થાય ત્યારે જીવ કમ ન થઈતા મુક્ત થાય છે, જ્યારે આ જીવ સંસાર મોહથી છુટી વિષય વાસના અને પરીશ્રદ્ધનો ત્યાગ પૂર્ણ કરે ત્યારે દીગંબર મુની થઈ જાય અને તત્પશ્ચાત્ પોતાને આત્માના ધ્યાનમા એક કરી દે ત્યારે તેને આત્મ દર્શન થાય છે ત્યારેજ રત્ન ત્રય પુર્ણ થાય છે.

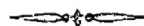
આ પ્રમાણે કયાં ઘણા વિસ્તારથી ધર્મનો ઉપદેશ ભગવાન

મહાવીરે. આવી ગયો અંત હિંસા અને અત્યાચારનો ઉપદેશથી એમના, ને થયો પ્રકાશ સત્યધર્મનો સર્વ સંસારમાં અનેક મદુખ્યોએ ને ઉપદેશ પ્રદણ કરી આત્મ કદયાણુ કયુ'.

પ્રકરણ ૫ મું

નિર્વાણ.

તે આસો વઃ અમાવાસ્યાના દીવસનો પ્રભાતનો સમય હતો કે જ્યારે ભગવાન મહાવીરના જીવનનો અંતિમ સમય હતો કે જ્યારે તેઓ પાનાપુરના ઉદ્યાનમાં આવ્યા, ગત્રિ ધીમે ધીમે પુર્ણ થવા લાગી ને પવિત્ર સમયે ભગવાને આ નશ્વર સંસારનો ત્યાગ કરી નિર્વાણુ પ્રાપ્ત કયુ'.

મનાવ્યો દેવા અને માનવોએ નિર્વાણાત્સવ. પુજા કરી સપ્તેમ. ભક્તિસદ્ તેમના ચર્ચુ રજા ચઢાવી મસ્તકે.

પ્રાપ્ત થયુ કેવળ જ્ઞાન (પુર્ણ જ્ઞાન) સંધ્યા સમયે ગણધર ગૌતમને. પુનરપી મનાવવા મહાત્સવ દેવા આવ્યા પાછા, ને પ્રગટાવી રતનાના દીપકો, આનંદ સાથ મનાવ્યો જ્ઞાનોત્સવ

આજે પણ આસો વદ અમાવાસ્યાના દીને પ્રભાતે મનાવે જંદગીએ ભગવાન મહાવીર નિર્વાણાત્સવ. ગ્રંથે કરવી જોઈએ પૂજા. અને સંધ્યાયે પ્રગટાવી દીપક કરવો જોઈએ ગૌતમ ગણધરનો જ્ઞાનોત્સવ.

ભગવાન મહાવીરના નિર્વાણુ સ્મણુર્થે ચોપગ્રાઓમાં લખવો જોઈએ નિર્વાણુ સંવત.

ભગવાન મહાવીરના જીવનના ઉપયોગી મુત્રો ગ્રહણ કરવા જોઈએ.

પ્રાણી માત્રની સાથે પ્રેમ અને મિત્રતાનો વ્યવહાર રાખવો

અહિંસા અને સત્યની હઃયથી ઉપાસના કરવી.

પોતાના જીવનને લોકોપયોગી બનાવવું

સાહસ અને વીરતાથી કઠીણાઈઓ સહન કરવી

સત્યાગ્રહથી અત્યાચાર અને અનાચારનું દમન કરવું.

દીર્ઘિએ અને વિપય વાસનાઓનું દમન કરવું.

પોતાના આત્મબળ અને ચારિત્ર્ય વધારવા.

જ્યારે આ શિક્ષાઓ હૃદયોક્તિ કરીશું ત્યારે સાચું સુખ, શાંતિ અને સ્વનંતરતાનું મંગળ પ્રભાત નિહાળીશું

અરતું

